

SAMEN WERKEN

rond cultuur
over de grenzen van
gemeenten heen

5

manieren waarop
een IGS cultuur
het verschil maakt
voor een openbare
bibliotheek

OP
TIL

Intergemeentelijk samenwerken?

Wie samenwerkt, staat sterker.

In heel Vlaanderen slaan lokale besturen de handen in mekaar om antwoorden te vinden op gemeenschappelijke uitdagingen. Dat kan op verschillende manieren, en in verschillende sectoren.

Ook op het domein van cultuur zorgt intergemeentelijk samenwerken voor:

- een groter publiek voor het cultuuraanbod
- ruimte voor nieuwe, grotere en innovatieve projecten
- een beter afgestemde kalender en communicatie
- momenten om van collega's te leren en elkaar te inspireren

Wat is een IGS cultuur?

Wanneer lokale besturen beslissen om samen te werken rond cultuur kunnen ze de krachten bundelen in een juridische structuur.

In het kort noemen wij ze 'IGS'en cultuur'.

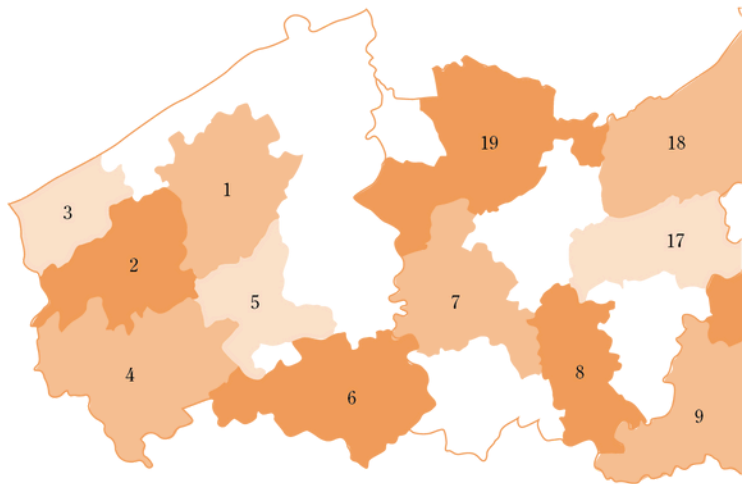
De Vlaamse minister van Cultuur erkende 19 **'intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met een bovenlokale cultuurwerking'** via het Bovenlokaal Cultuurdecreet.

Op basis van dat decreet kent de Vlaamse regering elk jaar een bedrag van ongeveer **1.525.000 euro** toe aan de werking van deze IGS'en voor een periode van zes jaar. In 2026 houdt ze hiervoor een nieuwe subsidieronde.

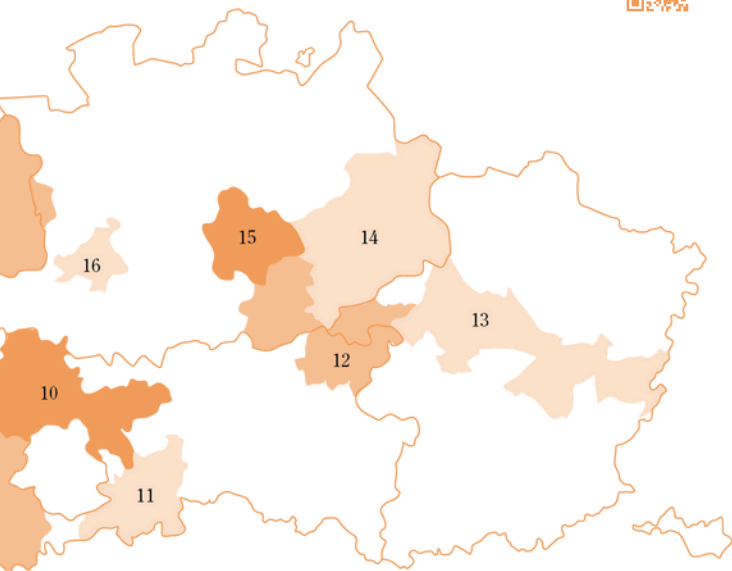
Meer weten?
Ontdek het **kennisdossier**
intergemeentelijk samenwerken

De **19** IGS'en cultuur

In 2019 erkende de minister van cultuur 19* intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS) rond cultuur:

* IGS Ginter stopt de werking in 2026.

1. Ginter	8. Route 42	14. Stuifzand
2. Cultuuroverleg
Ijzervallei	9. Zender	15. Neteland
3. Viertoren	10. Cultuur Noordrand	16. Streekvereniging
Zuidrand
4. CO7	11. Vrijtijdsregio
Druivenstreek	17. Dijk92
5. Midwest	12. de Merode	18. Cultuurtuin WAAS
6. Zuidwest	13. ECRU	19. COMEET
7. Cultuurregio
Leie Schelde		

Intergemeentelijk samenwerken in cijfers

19

samenwerkingen die
het verschil maken voor

143

lokale besturen die samen werk maken
van een ruimer, afgestemd en innovatief
aanbod voor

3.087.323

inwoners

Hoe maakt een IGS cultuur het verschil voor een openbare bibliotheek?

IGS'en cultuur ondersteunen en inspireren de werking van de openbare bibliotheken in hun regio. En dat op vele manieren. We lichten 5 thema's uit.

1. Groot en klein (meer) laten lezen
2. Lokale collecties groter en meer toegankelijk maken
3. Het thuisgevoel bij de bibliotheekbezoeker vergroten
4. De expertise van bibliotheekmedewerkers versterken
5. Samenwerking met partners stimuleren

Groot en klein (meer) laten lezen

Om leesplezier te stimuleren bundelen heel wat bibliotheken de krachten in een IGS cultuur. Hun bereik en aanbod samen, is opvallend groter en laat toe om meer divers en verdiepend te werken.

“Tijdens **Winterse Vertellingen** genieten kinderen en hun (groot)ouders op woensdagmiddag van een verhaaltje en doe-activiteit in de bib.

Via het regionaal programma nemen kinderen deel aan het aanbod in een andere gemeente dan de hunne.”

Elke Verbeke
Ijzervallei

Dijk92

Inwoners van de Denderregio wakkeren de leesmicrobe bij elkaar aan. Dijk92 brengt hun favoriete boekentips in beeld en verzamelt ze in hun digitale boekenkast.

De **Tijdloze92** is een zorgvuldig samengestelde regiolijs, vol wereldliteratuur die jonge lezers niet mogen missen. Tijdens de Jeugdboekenweek verkozen zij het beste jeugdboek ALLERTijden.

Neteland

Voor het project '**Bib Neteland leest voor!**' werkten de vijf bibliotheken samen met De Verhalenweverij. Vrijwilligers trokken met hun bakfiets vol verhalen naar pleintjes en parken in kwetsbare buurten in de regio Neteland. Ze lazen er voor aan kinderen van 4 tot 8 jaar en hun ouders.

Lokale collecties groter en meer toegankelijk maken

In een IGS cultuur bundelen bibliotheken de krachten om hun collectie groter en meer bereikbaar te maken voor de inwoners van de hele regio.

Zo'n afgestemde collectie vraagt
behoorlijk wat voorbereiding:
opzoekwerk, administratie, overleg ...

Net die taken neemt het IGS cultuur ter harte.
Bovendien zorgt het IGS voor onderling
vertrouwen binnen de regiobibliotheek.

Achter de schermen zorgt een IGS cultuur voor het transport, de vrijwilligersplanning en de praktische organisatie van de regiobib. Ook de financiële administratie, reserveringen en de leasing van een busje neemt het IGS voor zijn rekening.

| Greet Melis
| COMEET

“We hebben een gedeelde collectie en lidmaatschap. Alle boetes en reservatie-gelden zijn afgeschaft. In je eentje kan je dat niet realiseren. Er gaat namelijk veel onderzoek aan vooraf.”

Koen De
Keukeleire
Route 42

“Specialisten per collectie-onderdeel bouwen mee aan de collecties van de volledige regiobib en doen aankopen voor álle bibliotheken.

Zo is er geen risico meer dat zes bibliotheken eenzelfde boek aankopen. Boeken worden over de bibliotheken verspreid waardoor de collectie veel breder wordt.”

Regiobibliotheken staan hoog op de agenda van de IGS'en cultuur. Zij vormen hun eigen netwerk - binnen de schoot van OP/TIL - en ze inspireren elkaar. Zo ontstond het initiatief voor een gezamenlijke studiedag.

“Samen met Route 42 organiseerden we een intervisiedag met thematafels over de regiobib.

Tachtig bibliotheekmedewerkers uit heel Vlaanderen kwamen erop af. Het is fijn dat we zo ook andere regio's kunnen inspireren om de stap te wagen.”

Tom Van de Velde
Dijk92

Jolien Verroeye
Cultuurregio
Leie Schelde

“Door onze regiobib is ons digitaal aanbod nu overal hetzelfde. Je vindt overal e-boeken en digitale kranten.

Een lener kan een boek bovendien in elk filiaal terugbrengen of gratis laten overkomen uit een andere bib van de regio.

En de activiteiten van een bibliotheek communiceren wij ook regiobreed, waardoor het aanbod ruimer is.”

Het thuisgevoel bij de bibliotheekbezoeker vergroten

De bibliotheek is een sociale ruimte.
Mensen kunnen er samenkomen, leren,
ontspannen en zich thuis voelen.
IGS'en cultuur inspireren en ondersteunen hun
bibliotheken om een hedendaagse invulling
te geven aan de bibliotheek als die 'derde plek'.

CO7

Biblio7, de samenwerking tussen bibliotheken binnen CO7, laat kinderen en jongeren ontdekken, maken en experimenteren. Met steun van het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) testten de bibliotheken lasercutters, 3D-printers, warmtepersen en ander materiaal.

Samen met De Creatieve STEM organiseren ze workshops en maaklabs. Medewerkers krijgen via CO7 bijscholing over de maakbib. Biblio7 en Howest zetten samen de **STEAMtrail Westhoek** op, een ontdekkingstocht langs de maakbibs van Biblio7.

Midwest

Medewerkers van de 14 Midwestbibliotheken bouwen samen aan een warme en uitnodigende derde plek. Via zes inspiratiebezoeken verkennen ze open bibliotheeksystemen, community librarians en de rol van infrastructuur.

Ze bundelen wat werkt, delen een gezamenlijke visie en maken een transitieplan met prioriteiten op maat van hun lokale bibliotheek.

“In bibliotheek Goes zagen we een echte huiskamerbib. Ontmoeting en ontspanning staan er centraal.”

Luc D’Haene
bibliothecaris Moorslede,
een gemeente uit Midwest

Kim Nevelsteen
Stuifzand

“Het project Expeditie Community Librarian heeft de bibmedewerkers nog trotser gemaakt op hun bibliotheek.”

Stuifzand

De Kempense bibliotheekmedewerkers trokken naar Gouda en Oslo, op zoek naar een ‘derdeplekmodel voor de Kempen’. Ze toetsten er hun ideeën af aan de praktijk.

Bij thuiskomst voerden de bibliotheken een nulmeting uit en stelden elk een eigen actieplan op. De Stuifzand-bibliotheken bezoeken elkaars werking en helpen elkaar met feedback.

Meer weten over Expeditie
Community Librarian?

De expertise van bibliotheekmedewerkers versterken

IGS'en cultuur brengen medewerkers van bibliotheken uit de regio regelmatig samen. Ze vormen een groot collega-netwerk. Daar wisselen ze competenties en kennis uit en bouwen samen nieuwe expertise op.

Hilde Weygaerts
Vrijtijdsregio
Druivenstreek

“Als ik hoor dat collega’s makkelijker de telefoon nemen om info bij elkaar op te vragen, ben ik blij dat hen samenbrengen werkt.”

Bibliotheekmedewerkers krijgen ademruimte en werken efficiënter omdat het IGS cultuur bepaalde taken van hen overneemt. Zo regelt het IGS samenaankopen, de administratieve opvolging daarvan en doet het opzoekwerk.

“Zuidwest drukt de kosten voor lokale besturen door grote volumes lidkaarten, labels en tags voor boeken en promotiemateriaal aan te kopen.”

Marnix Theys
Zuidwest

Stien Roes
Neteland

“Twee keer per jaar organiseren we vorming voor onze 5 bibliotheken. Zo bouwen we samen aan een hecht regionaal team. En informeren we over thema's zoals AI of klantgerichtheid.”

Cultuurtuin Waas

De 9 Wase bibliotheken zijn elk een maakbib: plekken waar ruimte is voor workshops, knutsel- en maakactiviteiten en STEM-kampjes.

Cultuurtuin Waas organiseert intervisie voor maakbib-medewerkers. Ze doen inspiratie op, delen tips & tricks en benutten elkaars expertise om onder andere tot nieuwe workshops te komen.

Meer weten over de
maakbib intervisies?

Samenwerking met partners stimuleren

Samenwerking is het uitgangspunt bij de werking van een IGS. Daarom organiseert en onderhoudt een IGS cultuur een groot netwerk van culturele actoren.

Dat netwerk breidt het verder uit met mensen en organisaties die hun expertise inzetten om samen met bibliotheken uitdagingen aan te gaan.

Stuifzand

7 Stuifzandbibliotheken werkten 2 jaar lang met lagere scholen aan leesbevordering. Via lees-scans kregen ze inzicht in de leeslijn op school. Ze experimenteerden in 'labo's' rond diverse aspecten van leesplezier. Elke bib werkte een eigen leesplan uit.

Ze maakten sjablonen en praktische tools voor 45 scholen, met antwoorden op vragen als: welke boeken moeten er zijn, en wat is de rol van een begeleider? Leeslijsten per graad worden actueel gehouden en doorleeslijsten blijven evolueren.

Het IGS Druivenstreek brengt de partners rond de tafel, zorgt voor afstemming en ondersteunt de praktische organisatie. Door elkaars netwerken en ideeën te verbinden, bereiken de bibliotheken en cultuurhuizen een breder en divers publiek.

Vrijtijdsregio Druivenstreek

In de Druivenstreek bundelen bibliotheken, cultuurhuizen en vrijwilligers hun krachten in het project **Pit & Passie**.

Ze organiseren literaire activiteiten op verrassende plekken: van voorleesmarathons in supermarkten, over leesuurtjes in horecazaken tot poëzie tijdens concerten.

Meer weten
over LeesLAB?

Grenzen verleggen?

We horen het graag

OP/TIL is het steunpunt voor bovenlokale cultuur,
dé partner in crime voor de IGS'en cultuur.

Je vindt ons hier

Ravensteingalerij 50
1000 Brussel
info@cultuuroptil.be
02 670 06 70

Contacteer één van
onze regioconsulenten

Uitgavedatum: 9/10/2025
Verantwoordelijke uitgever:
Lien Verwaeren, OP/TIL

Vlaanderen
verbeelding werkt

WWW
·
CULTUUROPTIL
·
BE

OP
—
TIL

— cultuur in alle
richtingen

Ravensteingalerij 50, 1000 Brussel